

Mnenje o knjižici »ENERGIJA in MI – pogovori s strokovnjaki«

»**ENERGIJA in MI - pogovori s strokovnjaki**« je knjižica intervjujev, ki govorijo o pomenu energije in energetike. Pogovori so usmerjeni v osvetlitev našega vsakdanjega razumevanja energije, njenih virov in tokov ter dojemanja pomena energetskega sistema, boljšega razumevanja strokovnih in političnih odločitev ter strateških načrtov na področju oskrbe z energijo. Prav je, da vsi nekaj vemo o energiji in energetiki; pravzaprav bi morali biti pismeni tudi na tem področju, torej »energetsko pismeni«. Zato je knjižica **ENERGIJA in MI** le dodaten korak v smeri energetskega opismenjevanja, ki je poslanstvo društva EN-LITE.

Knjižica vsebinsko sledi, dopolnjuje in s praktičnimi vidiki osmišlja sedem osrednjih načel energetske pismenosti, ki so zajeta v priročniku »Energetska pismenost«. To je delo, ki je kot prevod in priredba ameriškega izvirnika v okviru projekta EN-LITE nastalo decembra 2014. V omenjenih načelih energetske pismenosti se prepletajo vsebine od fizikalnih osnov o energiji in energijskih tokovih, bioloških procesov, ki jih poganja energija, osnov energetike z vidika koriščenja energetskega virov in prenosa energije do osvetlitve ekonomskih, političnih, okoljskih in širših družbenih dejavnikov, ki vplivajo na odločitve o izbiri in rabi virov energije.

V knjižici **ENERGIJA in MI** se širok pogled na energijo in energetiko odraža v spektru področij, na katera segajo delo in predstavitve intervjuvancev. Gradivo vključuje strokovna področja fizike in biologije, ki prispevajo k razumevanju osnov o energiji in energijskih tokov v živih in neživih sistemih na Zemlji. Pogled geologa razkriva osupljivo dejstvo, da je naš planet, kljub temu da se ohlaja, v časovnih okvirih, ki jih še lahko dojemamo ljudje, skoraj neskončen vir energije. Izpostavljen je pomen energije v meteorologiji, še posebej v zvezi s podnebnimi spremembami. Poudarjeni so energetika in energetske sistemi, še posebej elektroenergetski in plinovodni sistemi, saj je evolucija družbe tesno povezana z evolucijo energetike. Dostopnost in razpoložljivost energije v veliki meri vpliva na kakovost našega življenja in razvoj družbe. Osvetljeni so ekonomski in družbeni vidiki; energija je ključnega pomena za gospodarstvo, viri energije pa že od nekdaj vplivajo na geopolitiko in odnose v mednarodni skupnosti. Knjižica se pomembno dotakne tudi izzivov energetske učinkovitosti, ki nas opozorijo, da so priložnosti za njeno povečanje v celotni verigi od proizvajalcev preko

distributerjev do porabnikov. Zavemo se pomena področja urbanizma, saj prostorski vidiki, razpoložljivost in raba prostora pomembno vplivajo na oskrbo z energijo. Izpostavljena je mobilnost, ki poudarja in kalkulira vizijo elektrifikacije prometa. Spoznamo pa tudi, da za vse te študije potrebujemo podatke, kar z vidika predstavitve ključnih globalnih, predvsem pa slovenskih statističnih podatkov o virih in rabi energije zaokroža zadnji prispevek v tej knjižici.

Splet področij, ki jih zajemajo intervjuji, kaže na pomen interdisciplinarnega pristopa in celovite, sistemske obravnave energije in energetike ter njenega pomena v družbi. Šolski kurikulumi prav gotovo zajemajo vse, ali pa vsaj veliko večino teh vidikov, še vedno pa je zaznati težave njihove razpršenosti: manjka celovitega pogleda, procesnih znanj in s tem razumevanja celotnega sistema, še posebej z vidika sistemske dinamike. Sodobna šola mora težiti k interdisciplinarnosti, povezovanju različnih strokovnih področij in povezovanju ljudi, s timsko naravnostjo, ki s ciljem učinkovitega reševanja problemov vodi posameznika in družbo v uspešen razvoj. Sodoben izobraževalni sistem pa ni le šola; znanje je razpršeno po različnih virih, tudi omrežjih, ki z razvojem sodobnih tehnologij postaja vse širše dosegljivo in vse hitreje izmenljivo. Zato je ključno, kot vse glasneje opozarja sodobna teorija učenja, t.i. »teorija konektivizma«, da znamo v širokem, velikokrat »zamegljenem« okolju številnih informacij učinkovito presojati njihovo relevantnost in izbirati tiste, ki jih učinkovito povezujemo v naš mrežni model znanja. Tega kot dinamično strukturo konstruira in vedno znova rekonstruira vsak izmed nas posebej in zase, skozi vse življenje. Knjižica, ki je pred nami, je prav gotovo eden tistih virov, ki nam bo pomagal učinkovito oblikovati del našega konstrukta znanja, imenovanega »energetska pismenost«.

Prof. dr. Marko Marhl,

Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru